

EIROPAS SAVIENĪBA

EIROPAS PARLAMENTS

PADOME

**Briselē, 2018. gada 28. jūnijā
(OR. en)**

**2016/0404 (COD)
LEX 1818**

**PE-CONS 19/1/18
REV 1**

**COMPET 215
MI 249
ETS 9
DIGIT 65
SOC 193
EMPL 143
CONSOM 103
CODEC 525**

**EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA
PAR SAMĒRĪGUMA NOVĒRTĒŠANU
PIRMS JAUNAS PROFESIJU REGLAMENTĀCIJAS PIENĒMŠANAS**

**EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES
DIREKTĪVA (ES) 2018/...**

(2018. gada 28. jūnijs)

**par samērīguma novērtēšanu
pirms jaunas profesiju reglamentācijas pieņemšanas**

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 46. pantu, 53. panta 1. punktu un 62. pantu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu¹,

pēc apspriešanās ar Reģionu komiteju,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru²,

¹ OV C 288, 31.8.2017., 43. lpp.

² Eiropas Parlamenta 2018. gada 14. jūnija nostāja (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta) un Padomes 2018. gada 21. jūnija lēmums.

tā kā:

- (1) Brīvība izvēlēties profesiju ir viena no pamattiesībām. Eiropas Savienības Pamattiesību harta (“Harta”) garantē brīvību izvēlēties profesiju, kā arī darījumdarbības brīvību. Darba ņēmēju pārvietošanās brīvība, brīvība veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvība ir iekšējā tirgus pamatprincipi, kas noteikti Līgumā par Eiropas Savienības darbību (LESD). Tāpēc valstu noteikumi, ar kuriem organizē piekļuvi darbībai reglamentētās profesijās, nedrīkstētu veidot nepamatotus vai nesamērīgus šķēršļus, kas kavētu minēto pamattiesību īstenošanu.
- (2) Ja Savienības tiesību aktos nav īpašu noteikumu, kas saskaņo prasības attiecībā uz piekļuvi darbībai reglamentētā profesijā vai darbošanos tajā, dalībvalsts kompetencē ir lemt, vai un kādā veidā reglamentēt profesiju, nepārkāpjot nediskriminēšanas un samērīguma principus.

- (3) Samērīguma princips ir viens no Savienības tiesību vispārējiem principiem. No judikatūras¹ izriet, ka valstu pasākumiem, kuru rezultātā LESD garantēto pamatbrīvību īstenošana tiek kavēta vai padarīta nepievilcīgāka, būtu jāizpilda četri noteikumi, proti: tie būtu jāpiemēro nediskriminējošā veidā; to pamatā vajadzētu būt sabiedrības interešu mērķiem; tiem vajadzētu būt piemērotiem, lai panāktu ar tiem iecerētā mērķa sasniegšanu; un tiem vajadzētu paredzēt vienīgi to, kas nepieciešams minētā mērķa sasniegšanai.
- (4) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2005/36/EK² ietverts dalībvalstu pienākums, uzsākot “savstarpējās novērtēšanas procesu”, novērtēt, cik samērīgas ir to prasības, kas ierobežo piekļuvi darbībai reglamentētās profesijās vai darbošanos tajās, un paziņot minētā novērtējuma rezultātus Komisijai. Minētais process nozīmē, ka dalībvalstīm bija jāizvērtē visi to tiesību akti attiecībā uz visām profesijām, kas reglamentētas to teritorijā.

¹ Tiesas 1995. gada 30. novembra spriedums lietā *Gebhard*, C-55/94, ECLI:EU:C:1995:411, 37. punkts.

² Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2005/36/EK (2005. gada 7. septembris) par profesionālo kvalifikāciju atzīšanu (OV L 255, 30.9.2005., 22. lpp.).

- (5) Savstarpējās novērtēšanas procesa rezultāti atklāja, ka trūkst skaidrības par kritērijiem, kas dalībvalstīm jāizmanto, novērtējot, cik samērīgas ir prasības, kas ierobežo piekļuvi darbībai reglamentētās profesijās vai darbošanos tajās, kā arī to, ka šo prasību kontrole ir neviendabīga visos reglamentācijas līmeņos. Lai novērstu iekšējā tirgus sadrumstalotību un šķēršļus, kas jāpārvar, lai uzsāktu vai izvērstu noteiktas darbības darbinieka vai pašnodarbinātā statusā, vajadzētu būt vienotai pieejai Savienības līmenī, lai nepieļautu, ka tiek pieņemti nesamērīgi pasākumi.
- (6) Savā 2015. gada 28. oktobra paziņojumā “Vienotā tirgus pilnīgošana — plašākas iespējas cilvēkiem un uzņēmējdarbībai” Komisija norādīja, ka ir jāpieņem analītisks samērīguma satvars, lai dalībvalstis to izmantotu, pārskatot profesiju esošo reglamentāciju vai ierosinot jaunu.
- (7) Šīs direktīvas mērķis ir paredzēt noteikumus attiecībā uz samērīguma novērtēšanu, kas dalībvalstīm jāveic pirms jaunas profesiju reglamentācijas ieviešanas vai esošās grozīšanas, lai nodrošinātu iekšējā tirgus pienācīgu darbību, vienlaikus garantējot pārredzamību un augstu patērētāju aizsardzības līmeni.

- (8) Darbībām, kas ir ietvertas šajā direktīvā, būtu jāattiecas uz reglamentētajām profesijām, kas ietilpst Direktīvas 2005/36/EK darbības jomā. Šī direktīva būtu jāpiemēro prasībām, kas ierobežo piekļuvi darbībai reglamentētās profesijās vai darbošanos tajās vai jaunās profesijās, kuru reglamentēšanu dalībvalstis apsver. Šī direktīva būtu jāpiemēro papildus Direktīvai 2005/36/EK un neskarot citus noteikumus, kas paredzēti atsevišķā Savienības tiesību aktā par piekļuvi darbībai konkrētā reglamentētā profesijā vai darbošanos tajā.
- (9) Šī direktīva neskar dalībvalstu kompetenci noteikt izglītības un profesionālās apmācības sistēmu organizēšanu un saturu un jo īpaši attiecībā uz iespēju deleģēt profesionālajām organizācijām pilnvaras organizēt vai uzraudzīt profesionālo izglītību un apmācību. Noteikumiem, kas neierobežo piekļuvi darbībai reglamentētās profesijās vai darbošanos tajās, piemēram, redakcionāliem grozījumiem, apmācību kursu satura tehniskiem pielāgojumiem vai apmācību noteikumu modernizācijai, nebūtu jāietilpst šīs direktīvas darbības jomā. Ja profesionālās izglītības vai apmācības periods ietver darbības, kas tiek atalgotas, būtu jāgarantē brīvība veikt uzņēmējdarbību un brīvība sniegt pakalpojumus.

- (10) Ja dalībvalstis transponē konkrētas prasības, kas attiecībā uz konkrētas profesijas reglamentāciju noteiktas atsevišķā Savienības tiesību aktā, kurš neatstāj dalībvalstīm iespēju izvēlēties precīzu veidu, kā tās transponēt, samērīguma novērtēšana, kā prasīts atbilstīgi attiecīgiem šīs direktīvas noteikumiem, nebūtu jāpiemēro.
- (11) Dalībvalstīm būtu jāspēj izmantot vienotus reglamentējošos noteikumus, kas izstrādāti, pamatojoties uz skaidri definētiem juridiskiem jēdzieniem attiecībā uz dažādiem profesiju reglamentēšanas veidiem visā Savienībā. Pastāv dažādi profesijas reglamentēšanas veidi, piemēram, nosakot, ka konkrētai darbībai var piekļūt vai šo darbību var veikt tikai personas, kam ir attiecīga profesionālā kvalifikācija. Dalībvalstis var arī reglamentēt, kādā veidā var darboties profesijā, nosakot profesionālo nosaukumu izmantošanas noteikumus vai nosakot kvalifikācijas prasības tikai pašnodarbinātām personām, algotiem speciālistiem vai uzņēmumu vadītājiem vai to juridiskajiem pārstāvjiem, jo īpaši gadījumos, kad darbību veic juridiska persona profesionāla uzņēmuma veidā.
- (12) Pirms tiek ieviesti jauni vai grozīti esošie normatīvie vai administratīvie akti, kas ierobežo piekļuvi darbībai reglamentētās profesijās vai darbošanos tajās, dalībvalstīm būtu jānovērtē, vai šie noteikumi ir samērīgi. Novērtēšanas apjomam vajadzētu būt samērīgam ar ieviešamo noteikumu būtību, saturu un ietekmi.

- (13) Dalībvalstu pienākums ir pierādīt pamatotību un samērīgumu. Tādējādi dalībvalsts ierosinātās reglamentācijas iemeslu pamatojumam būtu jāpievieno analīze, kurā izvērtē dalībvalsts pieņemtā pasākuma atbilstību un samērīgumu, un konkrēti pierādījumi, kas pamato tās argumentus. Lai gan dalībvalstij pirms šāda pasākuma pieņemšanas nav jāiesniedz īpašs pētījums vai īpaša veida pierādījumi vai materiāli par tā samērīgumu, tai būtu jāveic objektīva analīze, kas pierāda, ka pastāv patiesi riski sabiedrības interešu mērķu sasniegšanai, ņemot vērā konkrētos apstākļus minētajā dalībvalstī.
- (14) Dalībvalstīm samērīguma novērtējumi būtu jāveic objektīvi un neatkarīgi, tostarp, ja profesija tiek reglamentēta netieši, piešķirot reglamentēšanas pilnvaras konkrētai profesionālai struktūrai. Minētie novērtējumi varētu ietvert atzinumu, ko sniegusi neatkarīga struktūra, kurai attiecīgā dalībvalsts uzticējusi sniegt šādu atzinumu, tostarp esošas struktūras, kuras ir iesaistītas valsts likumdošanā. Tas ir jo īpaši svarīgi gadījumos, kad novērtēšanu veic vietējās iestādes, reglamentējošās struktūras vai profesionālās organizācijas, kuras tuvāk pārzina vietējos apstākļus un kurām ir īpašas zināšanas, un kuras tāpēc noteiktos gadījumos varētu vislabāk noteikt veidu, kā sasniegt sabiedrības interešu mērķus, bet kuru politiskā izvēle varētu sniegt labumu jau nodibinātiem ekonomikas dalībniekiem uz tirgus jaunpienācēju rēķina.

- (15) Ir lietderīgi pārraudzīt tādu jaunu vai grozītu noteikumu samērīgumu, kas ierobežo piekļuvi darbībai reglamentētās profesijās vai darbošanos tajās. Ierobežojošu valsts tiesību aktu samērīgums reglamentēto profesiju jomā būtu jāpārskata, ne tikai pamatojoties uz minētā valsts tiesību akta mērķi tā pieņemšanas brīdī, bet arī ņemot vērā tā sekas, kas novērtētas pēc tā pieņemšanas. Valsts tiesību akta samērīguma novērtēšana būtu jāveic, pamatojoties uz to, kāda attīstība ir notikusi reglamentētās profesijas jomā pēc tiesību akta pieņemšanas.
- (16) Kā to apstiprina iedibinātā judikatūra, ir aizliegti jebkādi nepamatoti ierobežojumi, kas izriet no valsts tiesību aktiem un kas ierobežo uzņēmējdarbības veikšanas brīvību vai pakalpojumu sniegšanas brīvību, tostarp jebkāda diskriminācija valstspiederības vai dzīvesvietas dēļ.

- (17) Ja iespēja uzsākt vai izvērst darbību darbinieka vai pašnodarbinātā statusā ir atkarīga no tā, vai tiek izpildītas konkrētas prasības, kas attiecas uz konkrētu profesionālo kvalifikāciju, ko tieši vai netieši ir noteikušas dalībvalstis, ir jānodrošina, ka šādas prasības ir pamatotas ar sabiedrības interešu mērķiem, piemēram, ar mērķiem LESD izpratnē, proti, sabiedriskā kārtība, valsts drošība un sabiedrības veselība, vai ar sevišķi svarīgiem iemesliem, kas skar vispārējas intereses un kas par tādiem atzīti Tiesas judikatūrā. Nepieciešams arī precizēt, ka par sevišķi svarīgiem iemesliem, kas skar vispārējas intereses un kas par tādiem atzīti Tiesas judikatūrā, uzskatāmi arī šādi iemesli: sociālā nodrošinājuma sistēmas finansiālā līdzsvara saglabāšana; patērētāju, pakalpojumu saņēmēju, tostarp garantējot amatsniecības darba kvalitāti, un darba ņēmēju aizsardzība, atbilstīgas tiesvedības aizsardzība; tirgus darījumu taisnīguma nodrošināšana; krāpšanas apkarošana, nodokļu nemaksāšanas un izvairīšanās no nodokļu maksāšanas novēršana un fiskālās uzraudzības efektivitātes aizsardzība; transporta drošība; vides un pilsētvides aizsardzība; dzīvnieku veselība; intelektuālais īpašums; valsts vēstures un mākslas mantojuma nodrošināšana un saglabāšana; sociālās politikas mērķi; un kultūrpolitikas mērķi. Saskaņā ar iedibināto judikatūru tikai ekonomiskas dabas pamatojums, proti, valsts ekonomikas veicināšana, ierobežojot pamatbrīvības, vai tikai administratīvi apsvērumi, piemēram, kontroles vai statistikas informācijas vākšana, nevar tikt uzskatīti par sevišķi svarīgiem iemesliem, kas skar vispārējas intereses.

- (18) Dalībvalstu ziņā ir noteikt, kādu aizsardzības līmeni tās vēlas nodrošināt sabiedrības interešu mērķiem, un atbilstīgu reglamentācijas līmeni samērīguma robežās. Tas, ka viena dalībvalsts piemēro stingrākus noteikumus nekā cita, nenozīmē, ka pirmās dalībvalsts noteikumi ir nesamērīgi un tāpēc nesaderīgi ar Savienības tiesību aktiem.
- (19) Attiecībā uz sabiedrības veselības aizsardzību saskaņā ar LESD 168. panta 1. punktu visu Savienības politiku un darbību definēšanā un īstenošanā ir jānodrošina augsts cilvēku veselības aizsardzības līmenis. Šī direktīva pilnībā atbilst minētajam mērķim.
- (20) Lai nodrošinātu, ka noteikumi, ko tās ievieš, un grozījumi, ko tās pieņem spēkā esošiem noteikumiem, ir samērīgi, dalībvalstīm būtu jāņem vērā samērīguma novērtēšanas kritēriji un papildu kritēriji, kas attiecas uz reglamentēto profesiju, kura tiek analizēta. Ja dalībvalsts ir nodomājusi reglamentēt profesiju vai grozīt esošos noteikumus, būtu jāņem vērā ar sabiedrības interešu mērķu sasniegšanu saistīto risku būtība, jo īpaši riski pakalpojuma saņēmējiem, tostarp patērētājiem, profesionāļiem vai trešām personām. Būtu arī jāpatur prātā, ka profesionālo pakalpojumu jomā starp patērētājiem un profesionāļiem parasti pastāv informācijas asimetrija, jo profesionāļiem ir augsta līmeņa tehniskās zināšanas, kuru patērētājiem var nebūt.

- (21) Prasības saistībā ar profesionālo kvalifikāciju būtu jāuzskata par nepieciešamām vienīgi tad, ja esošie pasākumi, piemēram, produktu drošuma vai patērētāju aizsardzības tiesības, nevar tikt uzskatīti par piemērotiem vai patiesi efektīviem iecerētā mērķa sasniegšanai.
- (22) Lai izpildītu samērīguma prasību, pasākumam vajadzētu būt piemērotam, lai nodrošinātu iecerētā mērķa sasniegšanu. Pasākums būtu jāuzskata par piemērotu iecerētā mērķa sasniegšanas nodrošināšanai vienīgi tad, ja tas patiesi atspoguļo centienus sasniegt minēto mērķi konsekventā un sistemātiskā veidā, piemēram, ja salīdzināmā veidā tiek risināti līdzīgi riski, kas attiecas uz noteiktām darbībām, un ja jebkādi izņēmumi attiecībā uz noteiktajiem ierobežojumiem tiek piemēroti saskaņā ar iecerēto mērķi. Turklāt valsts pasākumam būtu jādod reāls ieguldījums iecerēto mērķu sasniegšanā, un tāpēc tad, ja tam nav nekādas ietekmes uz sniegto pamatojumu, tas nebūtu jāuzskata par piemērotu.

- (23) Dalībvalstīm būtu pienācīgi jāņem vērā pasākumu kopējā ietekme uz personu brīvu pārvietošanos un pakalpojumu brīvu apriti Savienībā, uz patērētāju izvēli un uz sniegto pakalpojumu kvalitāti. Pamatojoties uz to, dalībvalstīm jo īpaši būtu jānoskaidro, vai ierobežojuma apmērs attiecībā uz piekļuvi darbībai reglamentētās profesijās vai darbošanos tajās ir samērīgs ar iecerēto mērķu nozīmīgumu un gaidāmajiem ieguvumiem.
- (24) Dalībvalstīm būtu jāsalīdzina iecerētais valsts pasākums ar alternatīviem un mazāk ierobežojošiem līdzekļiem, kuru rezultātā varētu sasniegt to pašu mērķi, bet tiktu piemēroti mazāki ierobežojumi. Ja pasākumi tiek pamatoti tikai ar patērētāju aizsardzību un identificētie riski skar tikai profesionāļa un patērētāja attiecības un tāpēc tiem nav negatīvas ietekmes uz trešām personām, dalībvalstīm būtu jāizvērtē, vai to mērķi nevarētu sasniegt ar līdzekļiem, kas ir mazāk ierobežojoši nekā darbību rezervēšana profesionāļiem. Piemēram, ja patērētāji var pamatoti izvēlēties — izmantot vai neizmantot kvalificētu speciālistu sniegtos pakalpojumus —, būtu jāizmanto mazāk ierobežojoši līdzekļi, piemēram, profesionālā nosaukuma aizsardzība vai reģistrēšanās profesionālajā reģistrā. Reglamentācija, kas paredz darbību rezervēšanu un aizsargātu profesionālo nosaukumu, būtu jāapsver, ja pasākuma mērķis ir novērst būtiska kaitējuma risku sabiedrības interešu mērķiem, piemēram, sabiedrības veselībai.

- (25) Ja tas ir svarīgi no analizējamā pasākuma būtības un satura viedokļa, dalībvalstīm būtu jāņem vērā arī šādi elementi: saistība starp profesijas aptverto profesionālo darbību loku un nepieciešamo profesionālo kvalifikāciju; uzdevumu sarežģītība, jo īpaši saistībā ar nepieciešamās apmācības vai pieredzes apmēru, būtību un ilgumu; dažādu profesionālās kvalifikācijas iegūšanas veidu esamība; vai darbības, kas rezervētas kādiem noteiktiem profesionāļiem, var veikt arī citi profesionāļi; un reglamentētās profesijas praktizēšanā īstenotā autonomijas pakāpe, jo īpaši, ja ar reglamentēto profesiju saistītās darbības veikšanu kontrolē un par to ir atbildīgs pienācīgi kvalificēts profesionālis.
- (26) Šajā direktīvā ir ņemta vērā zinātnes un tehnoloģiju attīstība, un tā sekmē iekšējā tirgus pienācīgu darbību, tostarp digitālajā vidē. Ņemot vērā tehnoloģiskos jauninājumus un zinātnes attīstību, vairākām profesijām īpaši nozīmīgi varētu būt atjauninājumi attiecībā uz prasībām piekļuvei darbībai minētajās profesijās, jo īpaši profesionāliem pakalpojumiem, ko sniedz ar elektroniskiem līdzekļiem. Ja dalībvalstis reglamentē profesiju, būtu jāpievērš uzmanība tam, ka zinātnes un tehnoloģiju attīstība varētu mazināt vai palielināt informācijas asimetriju starp profesionāļiem un patērētājiem. Ja zinātnes un tehnoloģiju attīstība rada augstu risku sabiedrības interešu mērķiem, dalībvalstu ziņā ir attiecīgā gadījumā mudināt profesionāļus neatpalikt no minētās attīstības.

- (27) Dalībvalstīm būtu vispusīgi jāizvērtē apstākļi, kādos pasākums tiek pieņemts un īstenots, un jo īpaši jāpārbauda jaunu vai grozītu noteikumu ietekme saistībā ar citām prasībām, kas ierobežo piekļuvi darbībai profesijā vai darbošanos tajā. Varētu paredzēt, ka noteiktas darbības var uzsākt un izvērst ar noteikumu, ka ir izpildītas vairākas prasības, piemēram, ar profesijas organizatorisko struktūru saistītie noteikumi, obligāta dalība profesionālā organizācijā vai struktūrā, profesionālās ētikas, pārraudzības un atbildības noteikumi. Tāpēc, novērtējot jaunu vai grozītu aktu ietekmi, dalībvalstīm būtu jāņem vērā esošās profesijas praktizēšanai noteiktās prasības, tostarp prasības, kas attiecas uz pastāvīgu profesionālo izaugsmi, obligātu dalību profesionālā organizācijā vai struktūrā, reģistrācijas vai atļauju shēmu, kvantitatīviem ierobežojumiem, konkrētu juridisko formu un kapitāla daļu vai akciju turēšanu, teritoriālos ierobežojumus, daudznazaru ierobežojumus un nesavietojamības noteikumus, prasības attiecībā uz apdrošināšanas segumu, valodas zināšanu prasības, ciktāl tās nepieciešamas profesijas praktizēšanai, fiksētu minimālo un/vai maksimālo tarifu prasības, un prasības saistībā ar reklāmu.

- (28) Papildu prasību ieviešana varētu būt piemērota, lai sasniegtu sabiedrības interešu mērķus. Tas vien, ka to individuālā vai kopējā ietekme būtu jānovērtē, vēl nenozīmē, ka šīs prasības *prima facie* ir nesamērīgas. Piemēram, pienākums pastāvīgi iesaistīties profesionālajā izaugsmē varētu būt piemērots, lai nodrošinātu, ka profesionāļi seko attīstībai savās attiecīgajās jomās, ciktāl tas neparedz diskriminējošus un nesamērīgus noteikumus, kaitējot jaunpienācējiem. Tāpat par piemērotu varētu uzskatīt obligātu dalību profesionālā organizācijā vai struktūrā, ja valsts minētajām profesionālajām organizācijām vai struktūrām uzticējusi nodrošināt attiecīgos sabiedrības interešu mērķus, piemēram, uzraugot likumīgu profesijas praktizēšanu vai organizējot vai uzraugot pastāvīgu profesionālo apmācību. Ja profesijas neatkarību nevar pienācīgi garantēt ar citiem līdzekļiem, dalībvalstis varētu apsvērt iespēju piemērot aizsardzības pasākumus, piemēram, ierobežojot to personu līdzdalību, kas nav profesionāļi, vai paredzot, ka balsstiesību vairākumam jāpieder personām, kas strādā profesijā, ja vien šādi aizsardzības pasākumi nepārsniedz to, kas ir nepieciešams sabiedrības interešu mērķa aizsargāšanai. Dalībvalstis varētu apsvērt fiksēta minimālā un/vai maksimālā tarifa prasības, kas pakalpojumu sniedzējiem ir jāievēro, jo īpaši attiecībā uz pakalpojumiem, kur tas ir nepieciešams, lai efektīvi piemērotu principu par izmaksu atlīdzināšanu, ciktāl šāds ierobežojums ir samērīgs un ja attiecīgā gadījumā ir paredzētas atkāpes no minimālajiem un/vai maksimālajiem tarifiem. Ja papildu prasību ieviešana dublē prasības, ko dalībvalsts jau ir ieviesusi kontekstā ar citiem noteikumiem vai procedūrām, šādas prasības nevar uzskatīt par samērīgām iecerētā mērķa sasniegšanai.

- (29) Saskaņā ar Direktīvas 2005/36/EK II sadaļu dalībvalstis nedrīkst pakalpojumu sniedzējiem, kas veic uzņēmējdarbību citā dalībvalstī un sniedz īslaicīgus un gadījuma rakstura profesionālos pakalpojumus, izvirzīt — piekļuvei darbībai reglamentētā profesijā vai lai darbotos tajā — prasības vai ierobežojumus, kas aizliegti ar minēto direktīvu, piemēram, atļauju saņemšanu no profesionālas organizācijas vai struktūras, reģistrāciju vai dalību tajā vai lai tiem būtu pārstāvji uzņēmējas dalībvalsts teritorijā. Dalībvalstis vajadzības gadījumā var prasīt pakalpojumu sniedzējiem, kuri vēlas sniegt īslaicīgus vai gadījuma rakstura pakalpojumus, sniegt informāciju rakstiskas deklarācijas veidā, ko iesniedz pirms pirmās pakalpojuma sniegšanas, un atjaunināt šo deklarāciju katru gadu. Tāpēc, lai atvieglotu profesionālo pakalpojumu sniegšanu, ir nepieciešams, ņemot vērā pakalpojuma īslaicīguma vai gadījuma raksturu, atkārtoti norādīt, ka prasībām, piemēram, par automātisku pagaidu reģistrāciju vai *pro forma* dalību profesionālā organizācijā vai struktūrā, iepriekšējām deklarācijām un dokumentiem, kā arī nodevu vai maksu samaksāšanu, vajadzētu būt samērīgām. Šīs prasības nedrīkstētu radīt pakalpojumu sniedzējiem nesamērīgu apgrūtinājumu un nedrīkstētu radīt šķēršļus pakalpojumu sniegšanas brīvības īstenošanai vai padarīt to nepievilcīgāku. Dalībvalstīm jo īpaši būtu jānovērtē, vai prasība sniegt noteiktu informāciju un dokumentus saskaņā ar Direktīvu 2005/36/EK un vai iespēja iegūt papildu informāciju, izmantojot administratīvo sadarbību starp dalībvalstīm Iekšējā tirgus informācijas sistēmā, ir samērīga un pietiekama, lai nepieļautu nopietnu risku, ka pakalpojumu sniedzēji apies piemērojamos noteikumus. Šī direktīva tomēr nebūtu jāpiemēro pasākumiem, kas paredzēti, lai nodrošinātu atbilstību piemērojamiem nodarbinātības noteikumiem.

- (30) Kā apstiprina iedibinātā judikatūra, cilvēku veselība un dzīvība ieņem pirmo vietu starp interesēm, ko aizsargā LESD. Tāpēc dalībvalstīm būtu pienācīgi jāņem vērā mērķis nodrošināt augstu cilvēku veselības aizsardzības līmeni, novērtējot veselības aprūpes profesiju prasības, piemēram, rezervētas darbības, aizsargāts profesionālais nosaukums, nepārtraukta profesionālā attīstība vai noteikumi par profesijas organizatorisko struktūru, profesionālā ētika un pārraudzība, vienlaikus ievērojot minimālās apmācības prasības, kas noteiktas Direktīvā 2005/36/EK. Dalībvalstīm jo īpaši būtu jānodrošina, ka veselības aprūpes profesiju reglamentācija, kas skar sabiedrības veselību un pacientu drošību, ir samērīga un palīdz nodrošināt piekļuvi veselības aprūpei, kas ir viena no Hartā atzītām pamattiesībām, kā arī drošu, augstas kvalitātes un efektīvu veselības aprūpi iedzīvotājiem to teritorijā. Izstrādājot politiku attiecībā uz veselības aprūpes pakalpojumiem, būtu jāņem vērā nepieciešamība nodrošināt pieejamību, pakalpojuma augstu kvalitāti un pienācīgu un drošu apgādi ar zālēm saskaņā ar sabiedrības veselības vajadzībām attiecīgās dalībvalsts teritorijā, kā arī nepieciešamība nodrošināt veselības aprūpes speciālistu profesionālo neatkarību. Attiecībā uz veselības aprūpes profesiju reglamentācijas pamatojumu dalībvalstīm būtu jāņem vērā mērķis nodrošināt augstu cilvēka veselības aizsardzības līmeni, tostarp pieejamību un augstas kvalitātes veselības aprūpi iedzīvotājiem, un pienācīgu un drošu apgādi ar zālēm, ņemot vērā rīcības brīvību, kas minēta šīs direktīvas 1. pantā.

- (31) Iekšējā tirgus pienācīgai darbībai ir svarīgi nodrošināt, ka dalībvalstis pirms tādu jaunu prasību ieviešanas vai esošo prasību grozīšanas, kas ierobežo piekļuvi darbībai reglamentētās profesijās vai darbošanos tajās, sniedz informāciju iedzīvotājiem, pārstāvošajām asociācijām un citām attiecīgajām ieinteresētajām personām, tostarp sociālajiem partneriem. Dalībvalstīm būtu jāiesaista visas ieinteresētās puses un jādod tām iespēja paust savu viedokli. Attiecīgos un piemērotos gadījumos dalībvalstīm būtu jāveic sabiedriskā apspriešana saskaņā ar valsts procedūrām.
- (32) Dalībvalstīm būtu pilnībā jāņem vērā arī pilsoņu tiesības uz tiesu pieejamību, ko garantē Hartas 47. pants un Līguma par Eiropas Savienību (LES) 19. panta 1. punkts. No tā izriet, ka saskaņā ar valsts tiesībās noteiktajām procedūrām un konstitucionālajiem principiem valsts tiesām būtu jāspēj izvērtēt, vai prasības, kas ietilpst šīs direktīvas darbības jomā, ir samērīgas, lai nodrošinātu katrai fiziskai vai juridiskai personai tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā pret ierobežojumiem, kas attiecas uz brīvību izvēlēties profesiju, brīvību veikt uzņēmējdarbību un brīvību sniegt pakalpojumus.
- (33) Lai apmainītos ar informāciju par paraugpraksi, dalībvalstīm būtu jāveic nepieciešamie pasākumi nolūkā mudināt sniegt pienācīgu un regulāri atjauninātu informāciju citām dalībvalstīm par profesiju reglamentāciju, kā arī par šādas reglamentācijas ietekmi. Komisijai būtu jāveicina minētā apmaiņa.

- (34) Lai palielinātu pārredzamību un veicinātu samērīguma novērtējumus, pamatojoties uz salīdzināmiem kritērijiem, dalībvalstu iesniegtajai informācijai, neskarot LESD 346. pantu, vajadzētu būt viegli pieejamai reglamentēto profesiju datubāzē, lai citas dalībvalstis un ieinteresētās personas varētu iesniegt Komisijai un attiecīgajām dalībvalstīm savus apsvērumus. Komisijai minētie apsvērumi būtu pienācīgi jāņem vērā kopsavilkuma ziņojumā, ko sagatavo saskaņā ar Direktīvu 2005/36/EK.
- (35) Ņemot vērā to, ka šīs direktīvas mērķus, proti, nodrošināt iekšējā tirgus pienācīgu darbību un novērst nesamērīgus ierobežojumus attiecībā uz piekļuvi darbībai reglamentētās profesijās vai darbošanos tajās, nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet rīcības mēroga dēļ tos var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar LES 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā direktīvā paredz vienīgi tos pasākumus, kas vajadzīgi minēto mērķu sasniegšanai,

IR PIEŅĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

1. pants

Priekšmets

Lai nodrošinātu iekšējā tirgus pienācīgu darbību, šajā direktīvā ir paredzēti kopīgi pamatnoteikumi attiecībā uz samērīguma novērtēšanu pirms tādu jaunu normatīvo vai administratīvo aktu ieviešanas vai esošo grozīšanas, kas ierobežo piekļuvi darbībai reglamentētās profesijās vai darbošanos tajās, vienlaikus nodrošinot augstu patērētāju aizsardzības līmeni. Tā neskar dalībvalstu kompetenci, ja nav veikta saskaņošana, un to rīcības brīvību lemt, vai un kādā veidā reglamentēt profesiju, nepārkāpjot nediskriminēšanas un samērīguma principus.

2. pants

Darbības joma

1. Šo direktīvu piemēro dalībvalstu normatīvajiem vai administratīvajiem aktiem, kas ierobežo piekļuvi darbībai reglamentētās profesijās vai darbošanos tajās, vai to veikšanu kādā noteiktā veidā, ieskaitot profesionālo nosaukumu izmantošanu un profesionālās darbības, kuras atļauts veikt, izmantojot šādu nosaukumu, kas ir Direktīvas 2005/36/EK darbības jomā.
2. Ja īpašas prasības saistībā ar konkrētas profesijas reglamentāciju ir noteiktas atsevišķā Savienības tiesību aktā, kas neatstāj dalībvalstīm iespēju izvēlēties precīzu veidu, kā tās transponēt, attiecīgos šīs direktīvas noteikumus nepiemēro.

3. pants
Definīcijas

Šajā direktīvā piemēro Direktīvā 2005/36/EK noteiktās definīcijas.

Papildus piemēro šādas definīcijas:

- a) “aizsargāts profesionālais nosaukums” ir profesijas reglamentācijas forma, atbilstīgi kurai profesionālās darbības vai profesionālo darbību kopuma nosaukuma izmantošana ar normatīvajiem vai administratīvajiem aktiem ir tieši vai netieši pakļauta prasībai pēc konkrētas profesionālās kvalifikācijas un ja par nepienācīgu minētā nosaukuma izmantošanu piemēro sankcijas;
- b) “rezervētas darbības” ir profesijas reglamentācijas forma, atbilstīgi kurai tiesības veikt profesionālo darbību vai profesionālo darbību kopumu ar normatīvajiem vai administratīvajiem aktiem ir tieši vai netieši rezervētas reglamentētas profesijas locekļiem, kam ir konkrēta profesionālā kvalifikācija, tostarp, ja šī darbība ir kopīga arī citām reglamentētām profesijām.

4. pants

Jauno pasākumu ietekmes iepriekšējs novērtējums un uzraudzība

1. Dalībvalstis saskaņā ar šajā direktīvā paredzētajiem noteikumiem veic samērīguma novērtēšanu pirms tam, kad tiek ieviesti jauni vai grozīti esošie normatīvie vai administratīvie akti, kas ierobežo piekļuvi darbībai reglamentētās profesijās vai darbošanos tajās.
2. Šā panta 1. punktā minētās novērtēšanas apjoms ir samērīgs ar minēto aktu būtību, saturu un ietekmi.
3. Visiem 1. punktā minētajiem aktiem pievieno pietiekami detalizēti izstrādātu paskaidrojumu, lai būtu iespējams novērtēt atbilstību samērīguma principam.
4. Iemeslus, lai uzskatītu, ka 1. punktā minētais akts ir pamatots un samērīgs, pamato ar kvalitatīviem un, ja tas ir iespējams un ir būtiski, arī ar kvantitatīviem elementiem.

5. Dalībvalstis nodrošina, ka 1. punktā minētā novērtēšana tiek veikta objektīvi un neatkarīgi.
6. Dalībvalstis pēc pieņemšanas pārrauga to jauno vai grozīto normatīvo vai administratīvo aktu atbilstību samērīguma principam, kas ierobežo piekļuvi darbībai reglamentētās profesijās vai darbošanos tajās, pievēršot pienācīgu uzmanību visām pārmaiņām, kas notikušas kopš attiecīgo aktu pieņemšanas.

5. pants

Nediskriminēšana

Kad tiek ieviesti jauni vai grozīti esošie normatīvie vai administratīvie akti, kas ierobežo piekļuvi darbībai reglamentētās profesijās vai darbošanos tajās, dalībvalstis nodrošina, ka minētie akti nav ne tieši, ne netieši diskriminējoši, pamatojoties uz valstspiederību vai dzīvesvietu.

6. pants

Pamatojums, ņemot vērā sabiedrības interešu mērķus

1. Dalībvalstis nodrošina, ka normatīvie un administratīvie akti, kuri ierobežo piekļuvi darbībai reglamentētās profesijās vai darbošanos tajās un kurus tās ir paredzējušas ieviest, un grozījumi, kurus tās paredzējušas veikt spēkā esošajos aktos, ir pamatoti, ņemot vērā sabiedrības interešu mērķus.
2. Dalībvalstis jo īpaši izvērtē, vai 1. punktā minētajiem aktiem ir objektīvs pamatojums, ņemot vērā sabiedriskās kārtības, valsts drošības un sabiedrības veselības mērķus vai sevišķi svarīgus iemeslus saistībā ar sabiedrības interesēm, tādus kā sociālā nodrošinājuma sistēmas finansiālā līdzsvara saglabāšana; patērētāju, pakalpojumu saņēmēju un darba ņēmēju aizsardzība; atbilstīgas tiesvedības nodrošināšana; tirgus darījumu taisnīguma nodrošināšana; krāpšanas apkarošana, nodokļu nemaksāšanas un izvairīšanās no nodokļu maksāšanas novēršana un fiskālās uzraudzības efektivitātes aizsargāšana; transporta drošība; vides un pilsētvides aizsardzība; dzīvnieku veselība; intelektuālais īpašums; valsts vēstures un mākslas mantojuma nodrošināšana un saglabāšana; sociālās politikas mērķi; un kultūrpolitikas mērķi.
3. Tikai ekonomiskas dabas pamatojumu vai tikai administratīvus iemeslus neuzskata par sevišķi svarīgiem iemesliem saistībā ar sabiedrības interesēm, ar ko var pamatot ierobežojumus attiecībā uz piekļuvi darbībai reglamentētās profesijās vai darbošanos tajās.

7. pants
Samērīgums

1. Dalībvalstis nodrošina, ka normatīvie vai administratīvie akti, ko tās ievieš un kas ierobežo piekļuvi darbībai reglamentētās profesijās vai darbošanos tajās, un grozījumi, ko tās veic spēkā esošajos aktos, ir piemēroti iecerētā mērķa sasniegšanas nodrošināšanai un paredz tikai to, kas ir vajadzīgs minētā mērķa sasniegšanai.
2. Minētajā nolūkā dalībvalstis pirms 1. punktā minēto aktu pieņemšanas izvērtē:
 - a) ar sabiedrības interešu mērķu sasniegšanu saistīto risku būtību, jo īpaši riskus pakalpojuma saņēmējiem, tostarp patērētājiem, profesionāļiem vai trešām personām;
 - b) vai spēkā esošās speciālās vai vispārīgākas dabas normas, piemēram, tās, kas ietvertas tiesību aktos produktu nekaitīguma jomā vai patērētāju aizsardzības jomā, nav pietiekamas, lai nodrošinātu iecerētā mērķa sasniegšanu;

- c) aktu piemērotību, proti, vai tie ir piemēroti iecerētā mērķa sasniegšanai un vai tie patiesi ataino minēto mērķi konsekventā un sistemātiskā veidā un tādējādi risina identificētos riskus līdzīgā veidā kā salīdzināmās darbībās;
- d) ietekmi uz personu brīvu pārvietošanos un pakalpojumu brīvu apriti Savienībā, uz patērētāju izvēli un uz sniegto pakalpojumu kvalitāti;
- e) iespēju izmantot mazāk ierobežojošus līdzekļus sabiedrības interešu mērķu sasniegšanai; piemērojot šo punktu, ja aktus pamato tikai ar patērētāju aizsardzību un ja identificētie riski attiecas tikai uz profesionāļa un patērētāja attiecībām, tādējādi negatīvi neietekmējot trešās personas, dalībvalstis jo īpaši novērtē, vai mērķi var sasniegt ar mazāk ierobežojošiem līdzekļiem nekā darbību rezervēšana;
- f) jauno vai grozīto aktu ietekmi apvienojumā ar citiem aktiem, ar ko ierobežo piekļuvi darbībai profesijā vai darbošanos tajā, un jo īpaši to, kā jaunie vai grozītie akti apvienojumā ar citām prasībām sekmē tā paša sabiedrības interešu mērķa sasniegšanu un vai tie ir nepieciešami tā sasniegšanai.

Dalībvalstis apsver arī šādus turpmāk minētus elementus, ja tie attiecas uz ieviestā vai grozītā akta būtību vai saturu:

- a) saistība starp profesijas aptverto vai tai rezervēto darbību loku un nepieciešamo profesionālo kvalifikāciju;
- b) saistība starp attiecīgo uzdevumu sarežģītību un vajadzību to veicējiem iegūt konkrētu profesionālo kvalifikāciju, jo īpaši attiecībā uz nepieciešamās apmācības vai pieredzes apmēru, būtību un ilgumu;
- c) iespēju iegūt profesionālo kvalifikāciju alternatīvā ceļā;
- d) vai un kāpēc darbības, kas rezervētas kādām noteiktām profesijām, var vai nevar būt kopīgas arī citām profesijām;
- e) kāda ir reglamentētās profesijas autonomijas pakāpe un kā organizatoriskie un pārraudzības pasākumi ietekmē izvirzīto mērķu sasniegšanu, jo īpaši, ja ar reglamentēto profesiju saistītās darbības veikšanu kontrolē un par to ir atbildīgs pienācīgi kvalificēts profesionālis;
- f) zinātnes un tehnoloģiju attīstību, kas var efektīvi mazināt vai palielināt informācijas asimetriju starp profesionāļiem un patērētājiem;

3. Piemērojot 2. punkta pirmās daļas f) apakšpunktu, dalībvalstis novērtē jauno vai grozīto aktu iespējamo ietekmi apvienojumā ar vienu vai vairākām prasībām, paturot prātā, ka šāda ietekme var būt gan pozitīva, gan negatīva, un jo īpaši novērtē:
- a) rezervētās darbības, aizsargātu profesionālo nosaukumu vai cita veida reglamentāciju Direktīvas 2005/36/EK 3. panta 1. punktā a) apakšpunkta nozīmē;
 - b) pienākumus pastāvīgi pilnveidot profesionālo izaugsmi;
 - c) noteikumus, kas attiecas uz profesijas organizatorisko struktūru, profesionālo ētiku un pārraudzību;
 - d) obligātu dalību profesionālā organizācijā vai struktūrā, reģistrācijas vai atļauju shēmas, jo īpaši, ja tiek prasīts, ka ir jābūt konkrētai profesionālai kvalifikācijai;
 - e) kvantitatīvus ierobežojumus, jo īpaši prasības, kas ierobežo praktizēšanas atļauju skaitu vai kas nosaka to darbinieku, vadītāju vai pārstāvju minimālo vai maksimālo skaitu, kam ir konkrēta profesionālā kvalifikācija;

- f) konkrētas juridiskās formas prasības vai prasības, kas attiecas uz uzņēmuma kapitāla daļu vai akciju turēšanu vai vadību, tiktāl, cik šīs prasības ir tieši saistītas ar reglamentētās profesijās īstenošanu;
- g) teritoriālus ierobežojumus, tostarp, ja dažādās dalībvalsts teritorijas daļās profesija tiek reglamentēta veidā, kas atšķiras no reglamentēšanas veida citās daļās;
- h) prasības, kas ierobežo reglamentētās profesijas īstenošanu kopīgi vai partnerībā, kā arī nesavietojamības noteikumus;
- i) prasības saistībā ar apdrošināšanas segumu vai citiem individuāliem vai kolektīviem profesionālās atbildības aizsardzības līdzekļiem;
- j) prasības saistībā ar valodas zināšanām, ciktāl tās nepieciešamas profesijas praktizēšanai;
- k) noteiktas minimālā un/vai maksimālā tarifa prasības;
- l) reklāmai piemērojamās prasības.

4. Pirms jaunu aktu ieviešanas vai esošo aktu grozīšanas dalībvalstis turklāt nodrošina, ka samērīguma principam atbilst konkrētās prasības saistībā ar īslaicīgu vai gadījuma rakstura pakalpojumu sniegšanu, kas paredzētas Direktīvas 2005/36/EK II sadaļā, tostarp:
- a) automātiska pagaidu reģistrācija vai *pro forma* dalība profesionālā organizācijā vai struktūrā, kas minēta Direktīvas 2005/36/EK 6. panta pirmās daļas a) apakšpunktā;
 - b) iepriekšēja deklarācija saskaņā ar Direktīvas 2005/36/EK 7. panta 1. punktu, nepieciešamie dokumenti saskaņā ar minētā panta 2. punktu vai jebkāda cita līdzvērtīga prasība;
 - c) pakalpojumu sniedzējam izvirzītas maksas vai cita maksājuma samaksāšana saistībā ar administratīvām procedūrām, kas saistītas ar piekļuvi darbībai reglamentētās profesijās vai darbošanos tajās.

Šo punktu nepiemēro pasākumiem, kas paredzēti, lai nodrošinātu atbilstību piemērojamiem nodarbinātības noteikumiem, ko dalībvalstis piemēro saskaņā ar Savienības tiesībām.

5. Ja šajā pantā minētie akti attiecas uz veselības aprūpes profesiju reglamentāciju un skar pacientu drošību, dalībvalstis ņem vērā mērķi nodrošināt augstu cilvēka veselības aizsardzības līmeni.

8. pants

Ieinteresēto personu informēšana un iesaistīšana

1. Pirms tiek ieviesti jauni vai grozīti esošie normatīvie vai administratīvie akti, kas ierobežo piekļuvi darbībai reglamentētās profesijās vai darbošanos tajās, dalībvalstis, izmantojot atbilstīgus līdzekļus, dara informāciju pieejamu iedzīvotājiem, pakalpojumu saņēmējiem un citām attiecīgajām ieinteresētajām personām, tostarp tām, kas nav attiecīgās profesijas pārstāvji.
2. Dalībvalstis pienācīgi iesaista visas ieinteresētās personas un dod tām iespēju paust savu viedokli. Attiecīgos un piemērotos gadījumos dalībvalstis veic sabiedrisko apspriešanu saskaņā ar valsts procedūrām.

9. pants

Efektīvs tiesiskās aizsardzības līdzeklis

Dalībvalstis nodrošina, ka saskaņā ar valsts tiesību aktos paredzētām procedūrām ir pieejams efektīvs tiesiskās aizsardzības līdzeklis attiecībā uz jautājumiem, uz kuriem attiecas šī direktīva.

10. pants

Informācijas apmaiņa starp dalībvalstīm

1. Lai efektīvi piemērotu šo direktīvu, dalībvalstis veic nepieciešamos pasākumus, lai veicinātu informācijas apmaiņu starp dalībvalstīm par jautājumiem, uz kuriem attiecas šī direktīva, un par to, kādā konkrētā veidā tās reglamentē kādu profesiju, vai par šādas reglamentācijas sekām. Komisija veicina šādu informācijas apmaiņu.
2. Piemērojot 1. punktu, dalībvalstis informē Komisiju par to, kuras valsts iestādes ir atbildīgas par informācijas nosūtīšanu un saņemšanu.

11. pants

Pārredzamība

1. Iemeslus, kuri ļauj uzskatīt, ka saskaņā ar šo direktīvu novērtētie akti ir pamatoti un samērīgi, un kuri kopā ar attiecīgajiem aktiem ir jāpaziņo Komisijai saskaņā ar Direktīvas 2005/36/EK 59. panta 5. punktu, dalībvalstis reģistrē reglamentēto profesiju datubāzē, kas minēta Direktīvas 2005/36/EK 59. panta 1. punktā, un Komisija pēc tam tos dara publiski pieejamus.

2. Dalībvalstis un citas ieinteresētās personas var iesniegt apsvērumus Komisijai vai dalībvalstij, kas paziņoja par aktiem un par iemesliem, kāpēc tā uzskata, ka tie ir pamatoti un samērīgi. Šos apsvērumus Komisija pienācīgi ņem vērā kopsavilkuma ziņojumā, ko sagatavo saskaņā ar Direktīvas 2005/36/EK 59. panta 8. punktu.

12. pants

Pārskatīšana

1. Komisija līdz 2024. gada 18. janvārim un pēc tam ik pēc pieciem gadiem iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu par šīs direktīvas īstenošanu un izpildi, tostarp norādot tās darbības jomu un efektivitāti.
2. Attiecīgā gadījumā 1. punktā minētajam ziņojumam pievieno atbilstīgus priekšlikumus.

13. pants
Transponēšana

1. Dalībvalstīs stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas nepieciešami, lai izpildītu šīs direktīvas prasības, līdz ... [divi gadi pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā dienas].
Dalībvalstis par to tūlīt informē Komisiju.

Kad dalībvalstis pieņem minētos pasākumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu, vai arī šādu atsauci pievieno to oficiālajai publikācijai. Dalībvalstis nosaka, kā izdarāmas šādas atsauces.
2. Dalībvalstis paziņo Komisijai valsts tiesību aktu galveno noteikumu tekstu, ko tās pieņem jomā, uz ko attiecas šī direktīva.

14. pants
Stāšanās spēkā

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

15. pants
Adresāti

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Briselē,

Eiropas Parlamenta vārdā —
priekšsēdētājs

Padomes vārdā —
priekšsēdētājs